

ŠTO UN-ov ODBOR ZA PRAVA DJETETA PREPORUČUJE REPUBLICI HRVATSKOJ ¹

ZAKONI, STRATEGIJE I POLITIKE ZA DJECU - Osigurati izdvajanje dovoljno financijskih i drugih resursa za provedbu zakona, strategija i planova za djecu; ojačati ulogu Vijeća za djecu u provedbi Konvencije o pravima djeteta. Uspostaviti obvezu **procjene utjecaja zakona, ulaganja i politika za djecu na ostvarivanje najboljeg interesa djece** i sustavno uključivati **organizacije civilnog društva** u razvoj, provedbu, praćenje i procjenu učinka ovih politika.

POŠTOVANJE MIŠLJENJA DJECE - Osigurati **sudjelovanje djece u razvoju politika za djecu** te u donošenju odluka o svim pitanjima važnim za djecu, uključujući pitanja zaštite okoliša.

„DJEČJI“ PRORAČUN - Jačati mehanizme za zaštitu i praćenje proračunskih izdvajanja za djecu u kriznim situacijama, a posebno za djecu u nepovoljnom i ranjivom položaju.

PODACI O DJECI - Razviti sveobuhvatni sustav prikupljanja podataka **o svim osobama mlađim od 18 godina** - po dobi, spolu, etničkom i nacionalnom podrijetlu, geografskom i socijalnom položaju...

ŽIVOTNI STANDARD - Osigurati odgovarajući životni standard za svu djecu, ojačati mjere za sprečavanje i ublažavanje siromaštva djece, osobito u vremenu **oporavka od pandemije Covida-19** i proširiti socijalne usluge za poboljšanje obrazovnih postignuća djece iz siromašnih obitelji.

PRAVOBRANITELJ ZA DJECU - Zakonski jačati neovisnost pravobranitelja za djecu, te praćenje i provedbu njegovih preporuka. Jačati podršku **Mreži mladih savjetnika** pravobraniteljice za djecu.

PODIZANJE SVIJEŠTI I EDUKACIJA - Osigurati obveznu edukaciju i smjernice o pravima djece, zaštititi najboljeg interesa te participaciji djece **za sve stručnjake koji rade s djecom i za djecu**: u pravosuđu, socijalnoj skrbi, zdravstvu, obrazovanju, alternativnoj skrbi, službi za migracije, medijima...

SIGURNOST U PROMETU - Pojačati mjere za sprečavanje prometnih nesreća - javnim kampanjama, obrazovanja u školama i osiguranjem stroge provedbe propisa o sigurnosti u prometu.

NEDISKRIMINACIJA - Osigurati **provedbu propisa kojima se zabranjuje diskriminacija, te sustavno educirati javnost**, posebno stručnjake koji rade s djecom, odrasle i djecu u školi, o diskriminaciji, netoleranciji i govoru mržnje prema djeci pripadnicima etničkih manjina, izbjeglicama i migrantima, djeci s teškoćama u razvoju i LGBT djeci, kako bi se spriječila diskriminacija i uznemiravanje ove djece u školama.

NASILJE NAD DJECOM I ZLOSTAVLJANJE - Provoditi kampanje i programe, za roditelje i stručnjake koji rade s djecom, o **nenasilnim i participativnim oblicima odgoja** i discipliniranja djece te uklanjanju svakog tjelesnog kažnjavanja djece. **Razviti sveobuhvatnu politiku sprečavanja, suzbijanja i praćenja svih oblika nasilja nad djecom**, seksualnog nasilja i iskorištavanja djece, te nasilja putem interneta. Osigurati da se zlostavljanje odmah prijavi i istraži, uz primjenu multisektorskog pristupa prilagođenog djetetu, kako bi se izbjegla njegova ponovna viktimizacija. Audiovizualno svjedočenje djeteta prihvatiti kao primarni dokaz. Djeci žrtvama pružiti sveobuhvatnu podršku za oporavak od traume, te osigurati da se počinitelji primjereno kazne. Podizati svijest o **štetnosti dječjih brakova**, posebice u romskoj zajednici, te o štetnim učincima dječjih brakova na tjelesno i mentalno zdravlje i dobrobit djevojčica.

OBITELJ I ALTERNATIVNA SKRB - Jačati podršku obiteljima i roditeljstvu: razvijati roditeljske kompetencije, širiti socijalne usluge u zajednici, **jačati resurse centara za socijalnu skrb**. Jačati

obiteljske sudove. Osigurati djeci kontakte s roditeljem, uključujući i situacije konfliktnih razvoda i kad je roditelj u zatvoru. **Ubrzati deinstitucionalizaciju i posvojenja** djece, osigurati dovoljne kapacitete alternativne skrbi o djeci, jačati potporu udomiteljstvu, te razvijati specijalizirano udomiteljstvo.

DJECA S TEŠKOĆAMA U RAZVOJU (TUR) - Ojačati skrb u zajednici o djeci s TUR, te usluge i podršku djeci i obiteljima, kako bi se izbjegla institucionalizacija. Osigurati da sva djeca, i u ruralnim područjima i na otocima, imaju pristup zdravstvenoj skrbi, ranoj intervenciji i primjerenom rehabilitaciji. Osigurati infrastrukturne, kadrovske i druge prilagođene uvjete djeci s TUR za uključivi odgoj i obrazovanje u dječjim vrtićima i školama.

ZDRAVLJE - Osigurati kvalitetne specijalizirane zdravstvene usluge za svu djecu i majke, vodeći računa o djeci u ruralnim područjima i na otocima i djeci u nepovoljnom socio-ekonomskom položaju, posebno o Romima i djeci s TUR, te jačati potporu promicanju dojenja. Ojačati mjere za **povećanje obuhvata djece cijepljenjem** i sustavno osposobljavati zdravstvene radnike za rad i komunikaciju s djecom i roditeljima. Proširiti usluge **palijativne skrbi** za djecu.

Promicati pravilnu prehranu djece i vježbanje te **smanjiti pretilost djece**. Osigurati im pristup uslugama i programima **mentalnoga zdravlja**, te dječjim i adolescentnim psiholozima i psihijatrima, neovisno o suglasnosti roditelja. Osigurati da svi mladi imaju pristup sveobuhvatnom obrazovanju o spolnom i reproduktivnom zdravlju, prevenciji tinejdžerskih trudnoća i rizičnog spolnog ponašanja, planiranju obitelji i sprečavanju spolno prenosivih bolesti. Razvijati programe prevencije zlouporabe alkohola i droga, te **prevencije samoozljeđivanja i samoubojstva**.

OBRAZOVANJE I SLOBODNO VRIJEME - Povećati **dostupnost vrtića**, posebno za djecu nezaposlenih, romsku djecu i djecu s TUR, te smanjiti regionalne nejednakosti. Poboljšati **stručnu podršku nastavnicima i učiteljima**, kao i kvalitetu njihova obrazovanja, sustavno ih obučavati za provedbu građanskog odgoja i obrazovanja, osigurati provedbu obveznih kurikuluma medijske pismenosti u školama. Uložiti napore da se otklone slabosti u ishodima učenja nastale tijekom **pandemije Covida-19**, posebno za siromašnu djecu, djecu s TUR ili problemima u ponašanju i Rome, te spriječiti rano napuštanje školovanja. Osigurati svoj djeci pristupačna, **sigurna i inkluzivna mjesta za igru**, druženje, rekreaciju, kulturne i umjetničke aktivnosti, te sigurno korištenje medija i zaštitu od štetnih sadržaja.

PRAVOSUĐE PRILAGOĐENO DJECI - Ubrzati sudske postupke koji uključuju djecu i osigurati osposobljavanje o pravosuđu prilagođenom djeci za sve stručnjake koji rade s djecom. Za **djecu žrtve i svjedoke** osigurati psihološku, socijalnu i drugu podršku, te da svi stručnjaci koji provode intervjue, preglede i druge oblike istrage koji se provode s djecom, budu educirani za postupanje u skladu s djetetovim potrebama, dobi, zrelosti i razvojem, te najboljim interesom djeteta. Za **djecu u sukobu sa zakonom** poticati izvansudske mjere, a lišavanje slobode koristiti samo kao krajnju mjeru i u što kraćem trajanju, te u skladu s međunarodnim standardima.

DJECA IZBJEGLICE, MIGRANTI, TRAŽITELJI AZILA - Poboljšati prihvat, ojačati podršku za njihov oporavak i socijalnu integraciju, osigurati pristup obrazovanju i zdravstvenoj skrbi i omogućiti im smještaj u udomiteljske obitelji.

¹ Prema: UN-ov Odbor za prava djeteta, Zaključne primjedbe o objedinjenom petom i šestom periodičkom izvješću Republike Hrvatske ([CRC/C/HRV/CO/5-6](https://www.crc.org/docs/default-source/2018-2020-reports/2018-2020-reports-concluding-observations-crc-hr-2019-05-06.pdf); na hrvatskom na mrosp.gov.hr). Sažetak izradio Ured pravobraniteljice za djecu RH.